

1870

1870

Leonid Breznev
Chairman of the CPSU Central Committee
General Secretary

IRISI JAMANA NI JAMANA HORONYALENW KA JE YIRIWALI

Jènyògònw,

San tèmènnenw kònò, Irisi Jamana Pariti ka baaraw jaabiw ye jè yiriwali de jira ani jamana hòronyalenw ni nyògòn cè, minw sera k'u yèrè bò marabagaw bolo.

O jamanaw ka ca. Yèrèta kò fè, dòw ye demokarasi rewolisònneri sira ta. Dòw ye kapitalisiw ka sira ta. Dòw ma tali kè nin filasi kelen na ; dòw yèrè y'u jò ènperiyalisimu kò fè. Kuma lasur anyala, politiki suguya cayara.

An ka daminé sosiyalisimu jamanaw la. Minw ye o sira ta, olu bè ka caya. Hali n'u ka yiriwali cogo tè kelen ye, u miirinataw ye kelen ye. O miirinataw ye nafolobatigiya nagasili ye. Enperiralisiw ani jamanaden minw ye sòròba kè mògò tòw kò kan. Jate minè la, min kakan ka kè o ye jamana fanga niyòrò sigili de ye ; ka jamana denw fana niyòrò sigi, jamana sòrò la ; ka mògò kalannenw don jamana baara siraw da fè. O siratigèw la, kòlòsi sera jamana kòkan politiki ma, k'o nyèsin ènperiyalisimu kèlèli ma, walasa paritiw ka jamana denw ka nafaw matarafa.

San tèmènnen na, Irisi Jamana ye bènkan dò sigi sen kan ani jamana caman cè ; i n'a fò Angola, Etiyopi, Mozanbiki, Afuganisitan ani Yemeni. O nyògòn bènkan sigira sen kan Irisi Jamana ni Syri fana cè. O bènkan bè kè sababu ye ka teriya, kelenya ani hère sinsin jamanaw ni nyògòn cè, o yòrò in na, n'o bè wele ko «Proche Orient».

Irisi Jamana bè jè min kè Jamana hòronyalenw fè, o ye jè nafama deye, sòrò, dònnya ani nyinini siraw kan, bée lajèlen ka nafa kònò. Baaraba minw bè ka kè Irisiw fè o jamanaw kònò, olu jòyòrò ka bon kosèbè a jèw la.

Baarabaw minw labanna san tèmènnenw kònò, olu jamanaw kelen kelen kònò, olu jòyòrò fana ka bon kosèbè o jamanaw ka nafa sòrò siraw kan. Ji walankatanni baaraw b'u la ; kuran ani enèrizi b'u la ; nègè dila yòròw b'u la ; ani

- 2 -

fèn caman wèrèw. O de kòsòn dò farala Syri enèrizi bòli kan «As-Saour» fo sinyè 70, kèmé kelen kan ; Alizeri nègè dila yòrò ye asiye tóni miliyòn 2 sòrò san kelen kònò, Lagine ye nègèbo tóni miliyòn 2,5 sòrò san kelen kònò.

Tuma o tuma, n'a sebaya bè Irisi Jamana ye, a bè jamana hòronyalenw demè dònnya - baarakèlaw kalanni na, i n'a fò, enzeniyèriw, tékinisènw ; uwiriyew ; dòkòtòròw ani lakòli karamògòw.

Afiriki ani Azi jamanaw kònò, Irisi Jamana dònnikèla ba caman bè yòrò bée, baara la, sòròda bée la, i n'a fò baaradabaw ; èndisitiriw ; sènèdaw ; dòkòtòròsow ani kalansow. O dònnikèlaw b'u ka baaraw kè ni yèrèdòn an'u ka jamana tògò sinsini ye, sosiyalisimu sira kan. A kera cogo o cogo, Irisi Jamana nisòndiyalen don u bée kòrò, bawo, u ka jamana kunnawolo sòrò sira bè b'olu de la. Foli ani tanuni b'u bée ye, u ka cèsiri kòsòn.

Irisi Jamana ni jamana wèrèw fana bè jè, nyògòn fè, ka jamana hòronyalenw demè, n'olu y'a kanu, k'a nyini, yèrè lakana siratigè la. O nyògòn demè dò kera Angola ani Etiyopi. O jamana fila kònò, tinyèli tun bèna don kow latèmèn cogo la, rewolisòn siratigè la. Fèn o fèn dun tògò ko rewolisòn tinyali ani kòkan mògòw sen donni kow la, o tè bèn irisiw ma cogosi la, n'u bè jamana o jamana demè.

O bè cogo min na, Afuganisitan kèlè b'o cogo kelen de la, ènperiyalisimu sen donni kò a jamana kow la. O de y'a to, Irisi Jamana ye demè bila Afuganisitan ma, a ka nyinini kò fè, walasa a kase k'a yèrè bò bolo la.

O kelen, Afuganisitan juguw kònòtaw tora u kònò. A jamana ka politiki, min nyèsinnen bè bée ka hère ma, n'a nyèmògò ye «Babrak Karmal» ye, o sinsina a cogo la.

Min ye Irisi Jamana ka kèlè kulu bòli ye Afuganisitan, o tè ko gèlèn ye ; nka fo tinyèlikèlaw jènsènni a jamana kònò o ka dabila. Foyi tè kè a jamana

fangaso kò fè ; foyi tè kè a jamana kèrèfè jamanaw kò fè. Ni tinyèli baara ma dabila, Irisi Jamana tè bò a kan kan !

Min ye Iran rewolisòn ye, o kèra dakabana wale ye min ye dinyè bée labò ; wale don min y'a danma fèn ye. A nyagamina cogo o cogo, a gélèyara cogo o cogo, a sinsinnen bè ènperialisimu kèlèli de ma, hali n'a y'a sòrò jamana kònò a n'a kòkan juguw bè k'a nyini k'a bayèlèma.

Iran jamanadenw bè hòrònnya ani hère sira de kan k'u nyini. O la, Irisi Jamana b'a kanu Iran ka lafiya sòrò a ka yèrè-nyini baara la. Irisi jamana labènnen don ka Iran dèmè, nyògòn famuya kònò.

Kòsan in na, alisilamèyako kuma jènsèna «Orient» jamana caman kònò. Irisiw ye kominisiw de ye, minw bè mògò tòw ka diinè bonyè. Min ka gèlèn, o ye kuntilenna de ye. Hòrònnya kèlè bè se ka kè diinè suguya bée kònò. Nka a yera ko alisilamèw juguw fana b'a kuma fò walasa ka tinyèli kè. O la hòrònnya kèlè ni diinè man kan ka da nyògòn ma. Hali n'u dara nyògòn ma, a kow ka kan ka waleya, tinyè kònò.

Jènyògònw,

Irisi Jamana ni «Inde» jamana ka jè jòyòrò ka bon kosèbè Irisi ni jamana hòrònyalenw ka jèba kònò. «Inde» bè ka min kè dinyè yèlèmali la, o ka kan ni foli ye. O de kòsòn caman bè ka fara irisi ni «Inde» ka jè kan. Teriya kòròba min b'a jamana fila ni nyògòn cè o bè ka bonyè ka t'a fè.

Kòsan in na, Irisi Jamana nyèmògòw ye tiriya taama min kè «Delhi» an'u ye kuma minw kè Inde minisiri fòlò fè, n'o ye Indira Gandhi ye, ani «Inde» jamana nyèmògò wèrèw, o kumaw ye dò fara jamana fila in ka nyògòn kanu kan.

Irisi Jamana b'a nyini ani «Inde» jamana bè cogo min na, o cogo ka k'a politiki misali a ka jèko la min tògò ye kòkan politiki.

Min ye «Indenosie» jamana ye, Irisi nyè tè foyi la min b'a bali ka jè nyini a fè, i n'a fò «ASEAN» jama tòw.

San duuru tèmènnen, Afiriki ani «Caraibes» ni «Océanie» kònò, jamana tan nyògòn de y'u ka hòrònnya sòrò, minw dònnà o yòrò bée la Irisi Jamana fè. «Zimbabwé» jamana bangèli, ani «Namibie» ka yèrèmahòrònnya kèlè dabilabali a jamana kònò ani «RSA» yèrè kònò, olu bée b'a jira ko marabaga juguw ka fanga barika bè ka dògòya.

Jamana hòrònyalenw ka barika sòrò, o ye ko ye min mandi ènperiyalisi-mu ye. Ènperiyalisiw bè ko bée kè walasa o jamanaw ka na bò nògòla, n'o kèra, u b'u ka jamana sòrò bée k'u yèrèw taw ye, wali k'u ka jamanaw kè kèlè labèn dugukolow ye. Walasa o nganiya jugu ka nyè, ènperiyalisiw bè don a jamanaw kònò ni fèerè sugu bée ye, k'a mògòw bila nyògòn na, walasa ka fèrè u tilali ma, k'u kò don nyògòn na.

O fèerè kelen in de bè ka ye Iran ani Irak ka balimaya kèlè la, min bè senna a bè kalo duuru bò sisan. Hakili-ntanya kèlè don, min wili la ènperiyalisiw fè k'a sòrò a jamana filasi ka nafa t'a la. Nka, Irisi Jamana b'a nyini a fan fila bée fè u k'u hakili jaka bò, ka ènperiyalisiw ka nafa n'u yèrèw ka nafa da nyògòn ma, walasa k'a don u ka kan ka fèn min kè, Iran ani Irak hère sòrò sira kan.

A kèra cogo o cogo, Irisi Jamana b'a jira ko kèlè ka kan ka ban Iran ani Irak cè, nyògòn famuya sira kan, hali n'a bè kè ale sen dònni y'a banni na.

Min ye Arabu jamanaw ka kow ye, n'o bè wele «Proche Orient», amerikènw de bè k'a nyini k'u sinsi o yòròw la. O de kòsòn u b'u sinsi «Camp David» kumaw kan ka Arabu jamanaw kò don nyògòn ma wali ka tinyèli don Misira jamana (Egypte) ani Banisirayila jamana cè (Israël).

Ameriki ka politiki ma se k'a yòrò bée kò don nyògòn na, nka kèlè juguya b'a

jira ko tinyèli barika bonyèra kosèbè. Cogosi mase k'a kè walasa a kèlè bè ban a tuma la.

Mun de tóra sa n'o bè kè ? Irisiw ka jate, kow labèn tuma ka kan ka se. Jèkafò tuma sera. O bè se ka nyè ni tònsgiba dò bè se ka labèn walasa, yòrò minw sen b'a la, olu bée ka nyògòn sòrò kènè kelen kan.

Irisi Jamana labènnen don k'o jèkafò baara nyògòn makònòn ; a labènnen don k'a basigi bée ni nyògòn cè, larabu fara palèsitini kan ; a labènnen don, k'a basigi olu ni amerikènw cè. O la, irisiw ye fèn caman famuya san tèmènnenw kònò. A kèra jamana o jamana ye, irisiw sònna ka sigi ka kuma kè «Proche Orient» kan n'o ye Arabu jamana ye.

Min ye «l'ONU» ye Irisi Jamana ka jate la, o bè se hali bi ka baara caman kè a yòrò kèlè lasali la.

Kèlè kun yèrè bè min kan, o ye binkanni de ye. Walasa a kèlè ka ban fo Banisirayila ka bò Arabu dugukolow kan, u ye yòrò minw kafo kabini san 1967 la. Palèsitini jamana denw ka kan ni fèn min ye, o de ka kan ka k'u ye. O ye mun ye ? O y'u yèrè ka faso dugukolo sòròli ye jamana kan ; k'u fara nyògòn kan ; k'u yèrè tanga juguw ma, walasa u k'a don k'u fana ye Arabuw dò ye.

Jamana minw farala nyògòn kan k'u t'u jè jamaba kelensi kò fè, k'u tè dèmè a kelensi fè, olu fana jòyòrò b'a kèlè banni na. O jamanaw b'u ka faranyògòn kan san yèlèma seli 20 nan kè nyinan. O b'a barika n'a nafa jira juguw kèlèli la. Irisi bolo o jamanaw ka kan ka t'u kumakanw kan, walasa dinyè kobakobaw bè se ka nyènabò u ka hukumu kònò cogo min na. N'o kèra, o bè diya Irisi Jamana ye.

San 1970 waatiw la, jamana minw bòra jònnya la olu y'a kanu kènyè ka don bée ni nyògòn cè dinyè kònò, sòrò siratigè la. Dinyè selen bè yòrò min na

sisan kow dakènyèli jamanaw ni nyògòn cè, o ye fèn ye min bè nafa ni sòrò sinsi i n'a fò a ka kan cogo min na, bawo n'a y'a sòrò jamana man fisè jamana ye, jamana mankan ka ban ka dòwèrè dèmè k'a bò nògò la. Fèn caman bè se ka k'o siratigè la jamanabaw fè k'a sòrò a ma foyi tinyè u ye. Fantan jamana ani setigi jamana kuma mankan ka ye dèmè la. Ni fèn tè minw bolo, fèntigiw ka kan k'olu dèmè. Min ye Irisi Jamana hami ye o ko la, o ye jè nafama sirili de ye ani jamanaw ni nyògòn cè, se tè jamana minw ye. Baara min bè ka kè Irisi Jamana fè o la, bée nyè b'o la. Sòròko la, Irisi ni jamana caman kèlen bè ka bèn kanw kan, bée ka nafa bè minw na.

O la sa, mògòsi kana siga Irisi Jamana la dèmè siratigè la. O bè cogo min na, a b'a nyini tuma bée ka dò fara ani jamana hòrònyalenw ka teriya n'u ka kelenya kan. Irisiw ka pariti n'o ye «PCUS» o y'o wale gèlèya

XXVI
съезд
КПСС

Leonidi Berezinev
iniyon Sowiyetiki Pariti Kominisi Komite'
Santarali Ka Sekerétéri Zénérali.

- 7 -

A Y'AW SEKO KE BEN SINSINI NA : BAWO BI DON IN NA
BAARA GELEMAN SI TE ALE NYE.

NIN YE WELELI KAN YE KA BO LEONIDI BEREZINEWU FE N'ALE
DE YE INIYON SOWIYETIKI PARITI KOMINISI KOMITE
SANTARALI KA SEKERETERI ZENERALI YE.

IRISI JAMANA KA KONGERE 26 NAN SEN FE N'O BASIGIRA
FEWURIYE KALO TILE 23 NAN DON SAN 1981 KONO BEREZINEWU
DASERA PARITI KUNKOBAW ANI BAARA TELIMANW MA N'OLU KA
KAN KA KE BEELAJELEN FE N'U JUBA SEMENEN BE KOKAN ANI
KONOLA POLITIKI SIRAW KAN.

O KUNKOBAW LASURUNYA FILE :

I Bèn porogaramu sinsini.

«N'tè kèlè labènni ma, min bè jamanaw lagosi k'u danbè tinyè k'u bolo-
lankolonya, k'u lafili, ayi, an'tè o sira ma, an'ko bèn, n'o ye an ka sira jèlen ye
sini nyèsigi la, «nin fòra L. Bèrèzinèwu fè, Iriji Jamana Pariti Kominisi nyè-
mògò a ka lapòrò dajira sen fè, jamana denw ye, kòngèrè 26 nan kèta teli-
manw fè politiki kòkan n'a kònò la baaraw kan. »

Min ye dinyè bée lajèlen kunkow ye a ye tèmèn sira dòw jira minw bè
se ka balahu lasa, ka lafiya sinsi jamanaw ni nyògòn cè.

Iriji Jamana delila k'a jira ko nyògòn famuya kun ye kèlè ani kèlèminèn
ni kèlè den kow de ye. O la, jamanaw ka kan ka da nyògòn na. Nka ni bée y'i
dogon nyògòn na, somin bè kè nyògòn na. O de kòsòn irisiw b'a fè sanfè kèlè,
duguma kèlè ani jikan kèlè, fèn o fèn bè k'olu la, o ka nyéfò tòw ye, walasa a
kana bara u la. A y'a jira ko Iriji Jamana labènnen don k'a ka kow dakènyè a

ka jamana yòrò bée la, nka, irisiw b'a fè jamana tòw fana k'o nyògòn kè, walasa bée k'i dan yòrò don a ko la. A kèra cogo o cogo, fosi tè se ka ladila ni jamanaw ma da nyògòn na.

Irisi Jamana labènnen don, nyògònye kama, jamana bée fè, walasa dan-naya ka basigi «Extrême Orient» yòròw la. O bè cogo min na, «Golfe Persique» ani Afuganisitan bè o cogo de la. Nka, n'a ma nyè ko jèkasigi bè kè fo a yòrò kow ka bò nyògòn ma, k'a kelen kelen bée lajè a cogo la.

Kèlè minènkow dilali n'u hakèko la, Irisiw y'a jira k'o ye fènw ye minw jòyòrò ka bon kosèbè lafiya siratigè la. O sira tigèla irisiw labènnen don ka Amerikènw kuma nyògònya bèn ani nyògòn famuya kònò, walasa yòrò kana fisaya yòrò ye. A tuma la irisiw ye jikan misili ko fò k'a gèlèya. A ma lamèn. O jaabi kèra mun ye ? Amerikènw ye «sumarèn OHIO» dila, irisiw y'o nyògòn dila n'o ye «sumarèn typhon» ye. Jòn de ka nafa b'o la ?

Kèlè minènw ko lajisi tè fosi nyini bèn kò. O bèn ka kan ka sinsi sariyaw de kan. O sariyaw kònò, kèlè minèn suguya bée dilali n'u marali n'u baarali cogo ka kan ka dantigè.

Irisiw y'a jira ko jèkulu dò ka kan ka sigi sen kan a kèlè minènkow kòsòn, walasa ka dinyè kisi balawu kumbènbali ma, min bè se ka bée silatunun. O jèkulu kònò dònnikèlabaw b'u hakiliw jira nyògòn na. Olu ka kan ka tò mò jamanaw kònò, minw nyèsinnen bè a kow ma.

Dinyè bée lajèlen kunko fò yòrò, n'o bè wele «conseil de sécurité» n'o bè «l'ONU» la, lajèbaralen dò ka kan ka nyini, k'a lasigi, jamana kuntigiw nyè na, walasa cogoya ka sòrò balawu kumbènbali la, dinyè kònò. Ni jamana wèrèw nyèmògòw y'a kanu, olu bè se ka ye a lajè in sen na.

L. Bèrèzinèwu y'a jira ko Irisi Jamana ka nin ko fòlen kuraw y'u ka

porogaramu sigilen kònò kumaw de ye, hère sinsini sira kan, dinyè kònò. A kumaw fòra k'a sababu kè dinyè yèrè kalaya cogo ye sisan, bawo, bènkan kelensi tè jamanaw ni nyògòn cè kèlè kumbènni na.

A ka lapòrò y'a jira ko baara minw dantigèra kongèrè tèmènnen in fè a ko kan, k'olu bòra a sira fè.

O waati la, ko fila ye dinyè bée kònògan. Olu ye kuntilennakow de ye ; bawo, bée n'i kuntilenna don. A fòlò o ye kèlè kumbènni ye, a n'a ka tinyèliw, walasa ka hère lase mògòw ma, lafiya ani bèn kònò. A filanan o ye kèlè labèn ani jònya sinsini, jamana misènw kan, walasa dò ka se k'a sen don dò ka kow la, karabali sira kan.

Jamanaw ka yèrè-nyini kèlè minw kèra, olu ye sebaga de jira i n'a fò muruti minw kèra Etiyopi ; Afuganisitan ; Nikaraguwa ani Iran fanga kòrò San 1970 waatiw la, jònya juru tigèli k'a bò jamanaw kan na, o baara banna.

L. Bèrèzinèwu y'a jira ko sigasi t'a la, Irisi Jamana n'a teriw de ye kèlè kumbènbagaw ye sisan dinyè kònò, k'a d'a kan olu de jòlen bè hère kogo jòyòrò la.

II. KELENYA JUJONNEN KOW YE COGO KAN

O san tèmènnenw kònò, Iriji Jamana Pariti, a Komite santarali a n'a Biro Politiki, olu ka kòlòsi jònjòn sera teriya ni dèmè ma k'a nyèsin sosiyalisi jamanaw ma. L. Bèrèzinèwu y'a jira ko irisi n'o jamanaw bè fara nyògòn kan ka dinyè kura dila, min kònò i tè fosi ye bèn, hère ani dèmè kò. K'o bè kè fèn ye min nyògòn ma deli k'a ye kabini dinyè sigira.

A ko k'o hakili de kònò, Iriji Jamana b'a bolo saman jamanaw ma, minw b'a jèkulu kònò, i n'a fò : Buligari Kuba, Hòngiri, Lawosi, Mòngoli, Polonyi, Alimanyi, Rumani, Tschekòsilowaki, ani Wiyètinamu.

A y'a jira ko kelenya jujònnen basigira Iriji Jamana n'o jamanaw ni nyògòn cè dinyè kunkow ye cogo kan. A k'o sababu bòra jè basigilen de la kominisi jamanaw ni nyògòn cè, n'olu bée ye balimaw ye, balimaya min ye irisi wasako ye k'a d'a kan a sinsini y'ale halala baara de ye.

San tèmènnenw ma diya a jamana dòw la, sòrò ani nafa siraw kan. Nka nyògòn dèmè sababu la, «CAEM» kònò u ka sòròw yiriwara san tan in kònò ka tèmèn kapitalisi jamana dòw taw kan. L. Bèrèzinèwu y'a jira ko «CAEM» jamanaw de kèra jamanaw ye, minw yiriwara kosèbé ka tèmèn tòw kan, dinyè kònò.

O yiriwali bòra kow lajè cogo de la nyògòn fè. Ni fèn o fèn bè min kun kan, tòw b'o bolomadèmè. N'a bè a jamana bée kun kan, bée bè wele a nyògònye la. O misali ye fènw sòngòkòw ye, i n'a fò petòròli ni gazi ani èndisitiri fènw, minw bè dila a jamanaw kònò u yèrèw ye.

Tuma dò la, ko dòw bè kè minw bè tòw wajibiya dèmè donni na. O nyògòn kèra Wiyètinamu ye, tuma min na san 1970 la, Pekèn jamana binna a kan: Iriji ni sosiyalisi jamana tòw ye fèn caman lase Wiyètinamu ma

i n'a fò balow, furaw, sojò minènw ani kèlè minènw. O nyògòn fana kèra Kanpusheya ye, tuma min na o jamana tinyèra bògò-bògò Poli Poti n'a ka mògòw fè, minw bolo dalen bè Pekèn kan.

L. Bèrèzinèwu y'a jira k'o dèmèw n'u nyògònw de ye sosiyalisimu jèkulu ka waleya baara ye ; ko irisiw b'o famuya, k'a sòn o ma.

A ko Iriji Jamana sònna jè yiriwali ma Eròpu jamanaw fè ; k'o de b'a jira ko dinyè la, bèn tè basiği jè kò. Nka o ko la, fo hakili ka na bò kuntilennako kò. Bèe n'i kuntilenna don. Ni dòw k'u b'u ta sigi dòw kun k'a sòrò a man di u ye, o tè bèn. O la jamana si man kan ka jè, sòrò ani nafa sòrò siraw kè politiki sira ye. Jè ni dèmè b'a dan ma ; o fana b'a dan ma. O yòrò de tè ka ye Eròpu ni sosiyalisi jamanaw ni nyògòn cè sisan ?

Min ye Polonyi kunkankow ye, a y'a jira ko ni jamana kònòkòw gèlèya mana fara a kòkankow gèlèya kan, ko nyènabòli t'a la ; k'o de kèra Polonyi, ènperiyalisimu fè, walasa ka sosiyalisimu barika ban. Nka, ko Polonyi kominisiw, a uwiriyew n'a baarakèlaw bè se k'u jigi da Iriji Jamana n'a teriw kan. O la a y'a jira ko, abada, u tè na sòn ka Polonyi labila tinyèlikèlaw bolo, bawo, Polonyi y'u balima jamana de ye, min tè se ka to bònè la k'a sòrò dèmè ma don a ma.

A ko kòngèrè tèmènnen in na, gèrè-nyògònna kòlòsira sosiyalisi jamanaw ni nyògòn cè ; k'o bè ta nyè. Nka, o gèrè-nyògònna tè se ka jamanaw kònòkòw kènyè ; bawo, u tè se ka kènyè ; nka u bè seka nyògòn dafa. O dafali de bè nyini, k'a d'a kan sòrò b'o de la, sira bée kan, sosiyalisimu jòli b'o de la.

Min ye Shini ye, o kunkankow ka kan ka fò a dan ma. L. Bèrèzinèwu y'a jira ko sisan fosi nyuman tè shinuwaw ka politiki la ; k'olu tè ka bèn labèn ; k'u bè ka dinyè kow lajuguya n'u farali ye ènperiyalisimu kan. Amerikènw ni Japòn ani «GTAN» jamana wèrèw ni Shini jè kònò, kèlèko sira kan, kun dò

b'o la, min ye Iriisi Jamana ni sosiyalisi jamanaw kéléli ye, ji jukòrò, u yèrèw ka hère kòsòn.

Ni Iriisi ni Shini ka jè ma se ka ta nyè, o tè irisi nò ye. Iriisi tè jònna sigi nyini. A bè min kò o ye sira ye min jira la kòngèrè 24 nan ani 25 nan sen fè, n'o ye jè ye sira caman kan, sanko sigi nyògònya. A kèra cogo o cogo, Iriisi bè Shini bonyè, a b'a kònò mògòw bonyè, bawo, jè min kofòlen don kabini tuma jan, o bè Iriisi kònò, wa a bè ko bée kè walasa o ka se ka nyè.

III. IRISI NI JAMANA HÒRÒNYALENW

L. Bèrèzinèwu y'a jira ko jaabi kelen min yera Iriisi Jamana ka waleyaw la san tèmènnenw kònò o y'a ka jè nafama ye ani jamana hòrònyalenw ni nyògòn cè. Yèrèta kò fè, siraw cayara. Dòw tara sosiyalisiw ka sira fè. Dòw tara kapitalisiw ka sira fè. Dòw yèrè ma sira kelen si ta a fila la. Dòw fana bè ènperiyalisimu ka sira kan.

Nka, jamana minw ye sosiyalisimu sira ta, olu de bè ka caya. L. Bèrèzinèwu y'a jira k'o jamanaw ka taa cogow tè kelen ye ; nka k'u kuntilennaw ye kelen ye.

O kuntilennaw tè dòwèrè ye ènperiyalisimu n'a kanubagaw, jamana kònò a n'a kòkan, olu barika banni kò. Ka kòkan nafolo donni kòlòsi ; ka jamaden nafolobatigiw kòlòsi ; ka jèkuluw sigi sènè yòròw la ; ka baara bée lajèlen kunsin kungo kònò mògòw yiriwali ma cogo bée la. Ka jamana sègèn-bagatòw dèmè walasa bée ka fara nyògòn kan ka ènperiyalisimu silatunun.

San tèmènenw kònò, Iriisi ye teriya sira ani nyògòn dèmè sira dayèlè ani Angola cè, ani Etiyopi, ani Mozanbiki, ani Afuganisitan, ani Yemeni Demokratiki Repibiliki Popilèri. Kòsan in na, o nyògòn siraw dayèlèla Iriisi ani Siri ni nyògòn cè.

L. Bèrèzinèwu y'a fò ko Iriisi ni jamana hòrònyalenw bènnen don nyògòn dèmè kan sira caman kan, n'olu ye sòrò ani nafa ; siyansi ani tèkiniki, bée ka nafa kònò.

Iriisi jamana bè dèmè minw don jamanaw ma, o nafa tè fò k'a ban o jamanaw bòli la nògò la.

A b'o kè a kelen na ; a b'o kè jamana caman wèrèw fè minw n'a kuntilenna ye kelen, i n'a fò sosiyalisimu jamana tòw.

Kèlèko ani kèlèminènko la, a bè dèmè don jamanaw ma n'u y'a nyini a fè. O kèra Angola ani Etiyopi ye. O jamanaw kònò tinyèli bòra faso den juguw la, min kun tun ye jamana fanga binni ye. O baara jugu sinsinna kòkan juguw de fè. Iriisi y'a jira ko bée ni kuntilenna don. Olu ta, u t'a fè k'o lasu mògòw la ; nka u t'a fè mògò wèrè k'u ta lasu Iriisi la.

Min ye Afuganisitan ye, ènperiyalisimu wilila o nò fè cogoya bée la, walasa k'a ka rewolisòn tinyè. O dun tè nyè, bawo, o jamana ni Iriisi bè dan bò. O sigi nyògònya de ye Iriisi wajibiya ka dèmè don Afuganisitan ma, kèlè sira kan.

L. Bèrèzinèwu y'a jira ko kabini o kèra, ènperiyalisimu kònòtaw tora a kònò. A ko min ye kèlè jèkuluko ye, kèlèdenw tè bò jamana kònò fo ni Iriisi ani Afuganisitan ye nyògòn ye, ka bèn a kan. Nka a ko k'o fana tè kè fo ni tinyèlikèlaw jiginni dabila la Afuganisitan. N'o ma kè, Iriisi tè bò a kumakan cogosi Afuganisitan ko la.

Iran rewolisòn ko kèra mankan ye min ye dinyè bée labò. Danmako don. Iran jamana denw bè hère sira de kan k'a nyini. Iriisi b'a nyini, k'a kanu, Iran k'a sago sòrò a ka rewolisòn na. Iriisi labènnen don ka teriya sira dayèlè ani Iran ni nyògòn cè, bèn, kelenya ani nyògòn dèmè sira kan.

Kòsan in na Alisilamèyako kuma fòra «Orient» jamana caman kònò, n'ò ye Arabu jamanaw ye. Irisiw, n'olu ye kominisiw, olu y'a jira k'u bè bée ka diinè bonyè. U y'a jira ko jamana bòli nògò la, o kèlè kèli ni diinè ko tè sira kelen ye. Nka, u y'a kòlòsi ko diinèko ka kan ka bò, kèlè, k'a kun yèrè yèrè fò.

Min ye Indi jamana ye, a y'a jira ko Irisi n'ò jamana ka teriya sigi yòrò ka bon u ka jèko la ani jamana hòrònyalenw ni nyògòn cè. Teriya min b'u ni nyògòn cè o kèra fèn kòròba ye min sanga tè bin.

A y'a jira ko a le nyè tè kun na, min bè irisiw bali ka teriya sama Endenosi ani «ASEAN» jamana tòw ni nyògòn cè.

A ko san duuru tèmènenw kònò, jamana tan hakè nyògòn de bòra jònnya la Afiriki ani Karayibu basèn ani Oseyani kònò ; ko Irisi y'ò jamanaw dòn o yòrò bée. A ko Zinbawe jamana bangèli ani kèlè bè ka juguya cogo min na Namibi ani RSA yèrè kònò, olu b'a jira ko koloniyalisiw ni arasisitiw fanga bè ka ban.

L. Bèrèzinèwu y'a fò ko kèlè min bè Iran ani Iraki cè, k'ò ye kèlè ye kun tè min na ; nafa tè min na, bawo, balima kèlè wulilen don ènperiyalisimu fè a yèrè ka nafa dòn kòsòn. Jamana fila in bila la nyògòn na tinyèli kèlaw de fè. O la, Irisi b'a kanu kèlè in ka ban.

«Camp David» kuma nyògònnya min kèra, a y'a jira k'ò politiki ma nyè ; ko kèlè ban cogo ka kan ka nyini, hali n'a kèra jèkulu sigili sen kan, min kònò bée lajèlen ka mògò b'a la.

A ko Irisi labènnen don ka don o nyògòn jèkulu la, bée kèrè fè, i n'a fò Arabu ani Palèsitini ani Isirayèli nyèmògòw, walasa dan ka sigi kow la, bée k'i ta yòrò don, lafiya ka lase bée ma. Ko Irisiw labènnen don ka cogoya nyini kèlè in na Ameriki yèrè fè ; ani Eròpu jamanaw ani yòrò wèrèw jamanaw.

Ko «l'ONU» yèrè jòyòròba b'a kèlèko in na, bawo, yen de ye dinyè bée kunkan ko kumaw fò yòrò ye.

L. Bèrèzinèwu y'a fò ko jamana minw farala nyògòn kan, k'u tè sòn k'u jò jamanaba kelensi kò fè k'òlu ka tòn jèkulu bè se ka fèn caman kè, dinyè kow ani kèlè in kow la. A ko k'ò jèkulu bèn'a sigili sanyèlèma seli 20 nan kè nyinan ; k'ò ye wale min b'a nafa n'a jòyòrò bonyè jira. A ko min bè jèkulu in fanga jira o ye ènperiyalisimu, koloniyalisimu ani binkanni kèlèli ye dinyè kònò.

A y'a jira ko san 1970 waatiw la, jamana maralen kòròw y'a kanu ko kelenya ka don jamanaw ni nyògòn cè, nafa sòrò sira kan. A ko dèmè ka kan ka tèmèn bée ni nyògòn cè, hali ni sòròw tè kelen ye, bawo, dinyè sigilen bè dèmè ni kanu de kan, walasa bée ka hère sòrò. Ni hère tè yòrò min na, jè bè se ka kè cogo di o yòrò fè ? Nka k'a fò ko «setigi jamanaw» ani «fantan jamanaw» o tè kuma nyè ye. Dèmè ka kan ka saman bée ni nyògòn cè, sira bée kan ; cogo bée la. Irisi labènnen don o kan kan.

A ko mògòsi kana siga Irisi ka nyògòn dèmè ko la jamana bée fè, walasa sosiyalisimu ka basigi, walasa min b'a nyini ka bò jònnya la, olu ka sira sòrò u ka baara la.

IV. DINYE KISILI BALAWU KELE MA

A selen Iriji Jamana ani kapitalisi jamanaw ka kuma ma, L. Bèrèzinèwu ko :

«Yèrèlafili min b'o jamanaw bila u ka hère nyinini na, cogoya jugu bée la, o de bée ye ènperiyalisimu ka wale kètaw bée la. U b'u mago bò jamanaw n'a kònò mògòw ka hère la ; u k'u yèrèw dòn. O ye fèn ye min tè bèn, min tè se ka kè. Dinyè kònò sisan jamana kelensi tè se k'a sago kè, tòw k'i sigi k'o lajè».

Enperiyalisiw hakili bée mara ani barika de la k'a nyèsin jamanaw ma a n'a kònò mògòw.

O fanga kònò, u b'a fè nafa bée ka di olu dòn de ma, i n'a fò, petòròli, uraniyòmù, nègèw n'a nyògònaw k'a sòrò olu ye mògò wèrèw ta ye. O la Ameriki y'a jira k'ale ka sòròda yòròw ye «Proche Orient» ; Afiriki ; «Océan Indien» yòròw de ye. U ka kèlè minènw bée bila ka ta o yòròw de la, walasa u k'u sigi, k'u coko ka mèn kosèbè. «Diego Garcia» gun, «Océan Indien» kònò ; «Oman» Keniya, Somali, Mísira Jamana. A da bée se yòrò jumèn don dò la ?

Walasa k'u sigi, k'u coko yòròw la, u b'a fò ko Irijiw «naatò don», k'u naatò don nafa nyini na, petòròli «Proche ani Moyen Orient» (larabu jamanaw kònò) wali k'u bèna petòròli tèmèn siraw kama. A k'o ye nkalon kuma ye, bawo, Iriji t'a nyini ka jamana wèrèw kèlè u ka sòròw nò fè.

L. Bèrèzinèwu y'a fò ko Iriji Jamana ka kètaw ni Ameriki ani ènperiyalisimu ka fòtaw tè kelen ye. Ko min ye nafa sòrò sira jugu ye, o tè irisiw ka baara ye. Olu ka baara ye bèn, demè nafama, bée ka tònò kòsòn, kan kelen kan.

A kèra sira o sira ye, nyinini, jago, kèlè minènw ani lafiyakow, Iriji tè fosi kè fanga kònò. O yèra bée fè, hali jamana minw bée «Golfe

Persique» kònò.

L. Bèrèzinèwu ko Iriji ni Ameriki ka jè kònò, u ye, san in bée kònò ani kòròlen, politiki min kè o ye dilali ani bènkan sinsini ye. Nka, fanga min tun sigilen b'o tuma la, o m'a lahiduw latilen.

O bée kò fè hali fanga kura min sigira sisan, o fana bée ka tinyèli kumaw dòn de fò, minw bée Iriji ani Ameriki ka jè lanògò. Nka, Irijiw hakili b'a la ko minw bée fanga nyè bi, Ameriki kònò, olu na se ka kow lajè sira nyuman kan. Kèlè fanga dakényèlen min bée Iriji ni Ameriki cè, n'o misali ye warisowi jèkulu ani OTAN jèkulu ye, o dakényèli de bée ka kèlè bali sisan, dinyè kònò. N'a y'a sòrò fan dò falen b'a la k'ale bée se dò la, sisan tun t'a sòrò ni kèlè ma wili dinyè kònò. An' dalen b'o la cogo min na, an' dalen b'a la fana ko jamasi tè se ka yèrè jira k'an'na, bawo, an'ya dòn k'o tè tèmèn sira sòrò.

L. Bèrèzinèwu ye wele bila Eròpu jamanaw ma, u ka Iriji tògò tinyèli dabila sira bée kan. A ko ni kèlè minènko kumaw bée fò o ka kan ka fò nyògòn famuya de kònò.

A ko kèlè balannen bée Ameriki kun na cogo min na a balannen jamana bée kun na o cogo kelen de la. O balan kun tè Irijiw ye, a kun tè kèlè miiri ye , a kun ye kèlè minènw dilali ni kèlè tigèli de ye. O balan min y'o ye, a y'a jira ko Irijiw labènnen don k'o latèmèn, famuyali kònò, u tègè ani amerikènw tègè ; u tègè ani Eròpu tègè ; u tègè ani jamana tòw tègè. A ko Iriji labènnen don ka sigi ka kuma, o sira kan.

A ka kuma kònò a da sera Iriji ani Eròpu jamana dòw ka jè ma, i n'a fò Faransi, RFA, Itali, Angilè ani Japòn.

A ko ni Eròpu kònò kumaw bée fò, a tè nyè ni da ma se tinyèli ma hère ni lafiya sira kan. O la a y'a jira ko «OTAN» n'o ye Eròpu kèlè tòn jèkulu ye, k'o b'a fè ka Ameriki kèlè minènw cogoya lajè Eròpu kònò. A k'o ye wale ye

min ye dakòròbòli wale ye «OTAN» fè.

A y'a jira ko Ameriki Latini jamanaw, i n'a fò Mèkisiki, Beresili, Arigèntini, Weneziyela, Peru, k'olu jòyòrò bonyèra kosèbè dinyè kow latèmèn cogo la, ko min ye jè ye Irisi n'o jamanaw ni nyògòn cè, k'o jè bé ka yiriwa ; ko Irisi jamana labènnen don ka dò fara a jè kan ka t'a fè.

L. Bèrèzinèwu y'a fò k'ale tè kèlè lanyini fè cogosi la ; ko kèlè lanyini cogo mana basigi, n'a kèra, ko tè kè fèn cènyi ye dinyè mògòw bolo. Min ye kèlè minèn ye, n'o bé wele ko «netòrò» ni Eròpu b'a nyini k'a dila, k'a bila a bolo kòrò, L. Bèrèzinèwu ko : «Irisi jamana tè» netòròn dila, k'a bila bolo kòrò fo n'a dara a la ko jamana wèrè y'a dila tuma min na ; ko Irisi labènnen bé jèka kuma kòsòn «netòròn» ko la. O la, L. Bèrèzinèwu y'a jira ko : lafiya matarafali, ani kèlè kunbènni, olu ye baaraw ye sisan, Irisi jamana kònò, baara tè se ka bila minw nyè.

INIYON SOWIYETIKI KA PARITI KOMINISI TON (N'O YE PCUS YE) ANI DINYE SELEKE NAANI KA KOMINISI TON

Da kurunya dama filè PCUS jò yòrò kan uwiriyew ani dinyè seleke naani ka kominisi tòn na.

Dinyè seleke naani uwiriye tòn an'a lapasabaga politiki, pariti kominisiw ani uwiriyew olu bée lajèlen donna san 1980 na ni sewa ye, cè farinya kèlè la baarakèlaw kòròtali la, ani bèn sinsini ka se jamanaw tanga ma. Kominisiti tòn y'a ka kèlè bée kè k'a ka kanubagaw jòyòrò caya, a kun kòròtali k'o sèmentiya hadamadenw cè. Bi bi in na, pariti kominisiw bu tan ani fila fili la jamana 94 la. San tan tèmènen in na Eròpu tilebiyanfan dònòn kònò a ka ca mògò ba 800.000 ye minw farala kominisiti kèlècèw kan. Nin kelenna a fò, nò ma da min bé kominisiti miiriw ka barika jira.

An ka pariti, a n'a ka komite santarali y'u seko bée kè ni kanu ye bolo do nyògòn bolo la min tè kòtigè ka jèkabaara jènsèn ni sèbè ye u balima paritiw fè. O waati kofòlen na, jèkulu caman kunbènni irisila pariti kominisi n'a tondenw ka sekeretèriw fè komite santarali tògòla. PCUS ka tondenw ta fan na, olu caman yera jamana tòw ka kòngèrèw kènè kan ani jèkafò miirinata caman n'olu basigira ni tòw ka yamaruya ye i n'a fò pariti kominisi tòw.

An b'a balima pariti tòw fana ladònnya sanga ni waati kètaw la minw bé an bara ka ta jamana kònòna kow la ka se a kòkan kow ma. Jamana wèrèw ka tondenw ye fègèyaw bée sòrò ladoniyalila pariti PCUS ka kètaw kan ka sòrò o ma kè ni kòdonni ye. Ka ta jamanaw la ka se kafow ani anterepirisiw ma. Nin béelajèlen b'u dèmè u ka baaraw la, i n'a fò an teriw yèrè ka fòtaw bènne b'o ma.

Nyògòn sira taama PCUS ani jamana tòw ka pariti kominisi cè b'o konyè sinisi ni ladiriya ye bawo o bé kè sababu ye ka an ka pariti PCUS ladon-

niya jamana tòw ka kêtaw kan.

Pariti kominisiw ka baaraw ma na bugun ka gèlèya cogo-cogo u kun kòròtali talan y'o ye. Waati la o bè kè sababu ye ka hakilinataw fò nyògòn kò, kow tère mèli la, ka se miirinataw ma kunkow lajèlila tònw ka kèlè la, fana waati bè kè min na, mankanw bè bu paritiw cè. An ka hakilinata bè min jira, o ye nin bée bè kè fana u ka kan bawo a dagalen do. Miiriw ka bènbalíya ni konyè wali nin konyè kan tè bi dòn ta ye o mènna kabini lawale pariti tòw fè. Dinyè konyè y'a jira ni jèya ye ko fònyògòn kòw kèra cogo cogo tòn denw kelen cè a b'u ma ni jèya ye u k'u fangaw kamari k'u kelenna jugu kèlè. Ka bèn waati ani kèta ma o fèn fila ye kiritigèlaw ye kow nyè nyini la minw bè se ka cun. Lenini m'a fosi fò ni tinyè tè, ale ko : bènbalíya caman bè se ka bangi k'a tila ka tunun fana u bè tunun ka sòrò sika t'ola, o famu-nyalen don (bawo jugu kelen kèlè miiri wèrè t'o kò an ka jè ka kèlè ko). Miiriw, (gafè 30. P. 34).

A ma mèn kosèbè pariti kominisiti dòw bèn'n'a kan ko bayèlèmalí ka kan ka dòn ni faso kanu ye cogow la min ko sosiyalisimu sabatili a n'a kèlè jènsèn. O n'a taa o taa n'an ye kow lajè u nyè ma ka sòrò a ma kè ni niidungò ta ye an na dòn ko fosi tè se ka si karaba ni diyagoya ye sira wèrè tali la n'a ma kè o tigi masina ka sago ye, sango ka se kafo yèrè ma kuma tè nin jamana walima jamana wèrè ye. Lenini ka jòyòrò nin kuma kan o dònnen do. A ko : jamanaw bée lajèlèn bè na sosiyalisimu sira kan n'ku jamana kelen o kelen n'a nakan cogo don ka bèn a miirinataw kêtaw an'a dònkow ma, jamana kelen o kelen na taama cogo don. Sira fè kêtaw la, ka ta yèlèma cogow ma ka se sira yèrè basigili ma, ka sòrò nyiné ma kè hadamadenya jèsèn cogoyaw ma. (Miiriw, gafè 23. Pp. 75, 76).

PCUS n'o ye an ka pariti y'a jòsen n'a jigi kè nin jòyòrò minèli an'a tugu ko ye Lenini fè, n'o jara bè ye bi ni ladiriya min dibilen tè dinyè seleke naani mumè kèta la.

A' y'aw miiri ola n'jènyògònw. A te sosiyalisiti jamana si la bi don in na, n'a da cogo, an'a kêtaw fò ka ta se siraw tali ma minw y'a ka rewolisòn sosiyalisiti sabati, min ka waleyaw ani jamana dunan mana do kêtaw ye kelen. Ka ta RDA la ka se Polonyi, walima Hongiri ani Kuba, ni nyiné ma kè Mongoli walima Yugòsilawi kò ye, ka lasurunya, ni jamana kofòlenw bée lajèlèn ye sosiyalisimu kanunbaw ye.

O jamana kelen o kelen y'a ka rewolisòn kè u ta cogo fè ka bèn ni jamana kònòla fangaw miiriw ye, k'o kamari u ka dinyè latigè ma ani jamana kòkan taama siraw fè.

Kèlèbaw kèra ni joli bon ye, in'a fò jèkafòw fana labènna yèlèmalí kè cogoyaw la ta sira kura konyèw sabatili la ; tòn matarafalenw ye fanga ta jamana bò nògòla tògòla, waleya caman kèra ni jènsèn ye o waati kònò.

Sosiyalisimu ju turuli n'a sinsini ka se sosiyete sosiyalisiti matarafali ma, i n'a fò ne y'a lakali cogo min na ka kòrò, kèra jamana caman na ka bèn olu kelen o kelen da cogo ma ni sira cilenw ye minw jèlèn don o jamana masinaw ye.

O de kòsòn, ne hakilila, a bè ni fili ye, nin dònbalíya ye kèta tinyèmanw na ka fò (bènkan don) ka pariti kominisiw kun nyagami ka kon u miirinataw ma, sòn walima sònbalíya la u ka sira sugantilenw tali la sosiyete yèlèmalí la.

Pariti Kominisi dòw b'u hakilina jaga bò kè ni sòsòli ye an ka jamana ka kèta tinyèman dòw kan. An tè se ka k'a fò ko kêtaw bée tilennen don an bara. Sosiyalisimu jòra irisi jamana la ni gèlèyabaw ye n'olu siraw ka kuan fo ka fò u kumunen. Pariti y'a ka tèmèn sira cèci kungo kònò jan de la. Mògò si fana tè se a gèlèyaw dòn ka tèmèn an kan minw y'a bògò nòoni kuma tè taw n'olu ka kan ka cè an senw kòrò. An tulo jòlèn don kòròfòliw bée ma nyumanya sira fè, badenya na.

N'ka an b'a nisongoya jira ni bɛnbaliya ye galon (kòròfòliw) yòrò n'olu tè dowerè kò tinyè yèlémali kè nkalon la sosiyalisiti tògòla, ka kètaw kè tugu : walima tugu baliya la ènperiyalisiw sago ye an'o jugu ta sago ye.

Nka pariti b'a jigi wasa ta sira fè min ko : bɛnbaliya miiriw kan kominisiw ni nyògòn cè gèlèya cogo cogo u n'u nyè nyini sira sòrò nka a sòrò bɛnbaliw tè minw bè koniya sira kan rewolisionèri ani reformisiti cè, walima marikisiti dilabaga ani yurugu-yurugu mògòw minw ko fèn bée fo hère, walima kényèrèyew. Bi i n'a fò kunun Lenini ka tuma la, kuma tè bèn ma hali ka se siginyògònya la an n'u cè.

Nka waati min ni kominisiw bè kèlè kè rewolison tògòla, an b'a naati ni tinyè ye ka fò kò gèlèn min ka kan ka kè o ye u kamarili ye, k'u bolo don nyògòn bolo, k'u hakilinataw de jira nyògòn na, u ka nyògòn kòròfò ni làdiriya ye hadamadenya ani nyògòn kanu na, yetaw ani jòyòròw minw tè kelen ye kan. O kelen pe de bè se k'u ka sira sabati. Kominisitiw ka kèlè dinyè sinsin bere turuli la n'o ye bèn ye min tè kòtigè dòn k'a nyèsin ènperiyalisimu ka bingali pòlitiki ma, o kelen tè kòtigè don ka nyèsin masiba marama fènw latununi na n'olu ye kèlèkè minènw n'a juguman don n'o tògò ko (arme-nucléaire) nin nganiya tali kominisiw tògòla ye kominisiti tòn dinyè seleke naani ka kan kòròta ni fanga ye. Bawo o de nyògòn tè an bè don min i ko bi ko gèlémansi tè dinyè kònò bèn nyè.

Ko yòrò gèlèman o sòrò la kominisiw yòrò a mènna, o ye kunkòròtali ye marikisimu leninismu taa sira fè. Ola bi kow ye k'u famuya ni dinyè ye u tinyè ma ka tèmèn bè kan dinyè yèlémali n'u taa bolo siraw lafoni cogoyaw la, o kòsòn min ka kan ka kè kow nyènyini la o bangèlèn don u yòrò kètaw la uwiriyew, ka se baarakèlaw ani jamanaw hère taa sira la, i n'a fò ka nyògòn kanu, bèn ani sosiyalisimu lakanali.

Nin sun de kan PCUS b'a ka jè sen jò a balima paritiw fè. Balimaya

sira caman falenna an ni pariti kominisi caman cè : i n'a fò : Faransi ta ani Pòritigali ka se Alimanyi (RDA) ma ani Gèrèsi, Finlandi, Danimariki, Otirisi ani Eropu pariti kominisi tòw. Jè nyuman bè PCUS ani a balima pariti tòw cè yèrèmahòrònya jamanaw la i n'a fò Ameriki latini, Azi, Afiriki ani Ositarali. An ban seko bée lajèlèn kè k'o sira sabati an ka kuntilemma kelen kòsòn n'o ye bèn ye ani sosiyalisimu.

Jékasigiba min kèra pariti kominisitiw ani Eròpu uwiriyew tògòla san 1976 Bèrilen (n'o ye RDA galoduguba ye) kèra ko mangutulen ba ye dinyè seleke naani ka kominisi tòn kètaw la. A ye finyè kura don ni timè ye uwiriyew ka tòn ani hadamadenw minw y'u kamarili kèlè la ka nyèsin masiba fènw dilali n'u nyògònaw tununi ma dinyè jè ka fò sinsini na ani hadamadenya nyè ta teliya kòsòn.

Pariti kominisiw ani Eropu uwiriyew ka nyògòn lajèrè min kèra Paris san 1980, o ye finyè kura don konyè la min nyèsinen bè gèrè dèmè dèmè nalila.

O kèra sababu ye ka kèlè jò sen yiriwa jamanadenw yòrò u ka kafo kisi la i n'a fò Eròpu min bè degun la mara kisè ani muwu jugu kòrò, n'o yamaruya basigira OTAN n'o ye kèlèkè jèkulu bolo dò ye fè. Arimu nikilèyeri duloni Eròpu tilebiyan fan jamana kan o kòniyanen don a jamana denw fè. Waati kofòlèn in na, PCUS ani demokarasi fangaw cè kow yiriwara ni tinyè ye. Min y'an bolo don nyògòn bolo pariti sosiyalisiti ani sosiyo demokarasi fangaw fè olu bè ka sabati ka ta nyè don o don i n'a fò, Fèlandi, Beliziki, Suwèdi, Japon, Esipanyi ani jamana dòw ye, o sabatira kosèbè jè la min nyèsinnen bè gèri latununi ma.

Ko, kunkòròtaba sòròla jè ani bèn kanw la minw tèmènna ani dinyè seleke naani ka sosiyalisiti tòn cè, n'o bè fò nanzara kan na (l'Internationale Socialiste), k'a d'a an yère ka miiri nyuman kan ni nyògòn lajèrè kènè kan kow

labatoli ye min ko fèn bée fo kèlè, ani baara min nyésinna bènbalia ma jogini ye n'a kasaraw nin gèri konyè kan ka se hakilina jèkafò min sòròla PCUS ka komite santarali fè.

Tòn nin tògò nanzara kan na «Social-démocratie» jòyòrò bi bi in na o ka bon sòrò yiriwali lakòdonni na, ka kon o nyè ale bè se ka bèn siraw bée dayè-len, yòrò dibilamanw k'u nòrò ni tinyè ye dinyè seleke naani tògòla. Min ye fasisimu ani siya wolomalaw ka damatèmèn walew ye k'u nyangi ka kèlè kè baarakèlaw ka danbè kòròtali la. Nka, kètaw la tòn kofòlen ka nyèmògòw t'u seko bè jira waati bée, o ta sira la u yòrò jènyalen don o ma.

U caman dalen don miiri juguw bana bolo ka nyésin kominisimu ma. Dòw yèrè y'u yèrè labila poropagandi kèbagaw fè sosialisiti tòn koniya ma k'u bolo di ènperiyalisimu ma a ka kèta juguw la n'o bolo di tè dòwèrè wolo mugu juguw marali kò dinyè kòkan. A jèlen don k'a fò nin politiki suguya tè baarakèlaw ka hère naati. An ba nisòngoya damakasi ni fanga ye o konyè kan. O na ta o ta an ka dèmè kèrènkèrènnen bè miiriw ye min bè ka bèn ani yèrè dòn baaraw jènsèn. Kan to dinyè konyè gèlèmanw na, a ka kan ni sèbè ye, an hakili na ta fè k'an bolo di sosiyo-democratiw ani sèndikaw ma ka se dèmè jèkuluw ma ani demokarasi fangaw.

Sowiyetiki ka kominisiw sewara ni pariti kominisi tòw ka kunkòròtaw ye u seko kamari la, an'u ka kèlè uwiriyew ani baarakèlaw mumè ka tòn sòròw, an'u danbe jidi la, walasa ka kènyèrèye kuluw lajò marama fèn juguw tasira kan k'u ka jamana kofòlenw dila sosialisiti siraw fè.

N'jènyògòn, damatèmèn ko lagosilenw bée lajèlen ko in'a fò nyangiw minw bè ka kè kasobonbaw kònò tòrò siraw fè k'a da kominisiw kan n'olu sònsorolen don nègè juru juguw kofò kènè kunanmanw kan, olu si ma finyè don u hakili la, kuma tè k'u nyiné u ka kèlè miiriw kò, n'o kèlè nyésinen don juguw ma i ko kapitalisitiw jamanaw, yèrèma hòrònya kòsòn. Kominisiw y'u

sinyè kalili ka fò sira wèrè t'u ye marikisimu leninisimu kò ani dinyè seleke naani fantaw ka tòn kunkòròta kò, n'o bè nanzara kan na (l'Internationale prolétarien).

Ni nisòndiya ye, an b'an ka foli kèrènkèrènnen n'o ye badenya foli bila ka ta an balima kominisiw bée ma, minw bè nyangi la fasisitiw ka marabonba juguw kònò, ani minw bè tòrò la polisiw fè ka se kominisiw ma minw bè kèlè gèlèman dibi la, jamana tòw kònò. Mògòw fana n'olu bè sègèn na siya wolo-malaw bere kòrò, n'olu fana ka hadamadenya danbe terekelen don bògò la, ka sababu kè u ka politiki miiriw ye walima u ka dinyè ta sira ye ka se u yeli pariti uwiriye tòn na kòsòn ; an ka foli, foli min ye badenya foli, foli min ye kanu foli, foli min tè kòtigè ka se dèmè ma, o b'u ye PCUS ani dinyè seleke naani kominisiw bée lajèlen tògòla kunkòròta ani sewa kominisiw ma, n'olu ye jamanaw jigi kèlè cè fanrinw ye.

(APN)

V. KENKENA TANNAN JAABIW

A da selen baarakèlenw ma Iriji jamana kònò san 1970 waatiw la ani kènkena tannan kònò, a y'a jira ko fèn o fèn kèra Iriji jamana kònò, o kèra dōfarali de kòsòn baara nafa kan ani baarakèlaw ka lafiya n'u ka hère.

A ko k'o de fana bèna kè «PCUS» ka politiki san nataw kònò nafa sòrò sira kan.

San tèmènnenw kònò, Iriji jamana taara nyè sira bée kan, ka tila ka walew kè minw ye sòrò sira sinsi k'a nyèsin kominisi dilali ma jamana kònò.

Iriji jamana ka nafa sòrò barika bonyè de b'a jira k'a bè k'a sago sòrò kominisimu dilali la.

O tèmènnen kò L. Bèrèzinèwu da sera Iriji ka sòròkòw politiki ma, sosi- yalisimu hukumu kònò. O la, a y'a jira ko san tan tèmènnenw kònò (1971-1980) jamana ye sòròba min kè, ko dō farala o kan sinyè 167, kèmé kelen kan ; min tóra jamana bolo o sòròba la, dō farala o kan sinyè 155, kèmé kelen kan ; èndisitiri sòrò kèra 178 ye kèmé kelen kan ; sènékòw ta kèra sinyè 123 ye, kèmé kelen kan. Min ye baaradaw ye, i n'a fò sòrò bè kè yòrò minw na, dō farala olu hakè kan sinyè 50, kèmé kelen kan. San 1970 waatiw la lafiya porogaramu fèsè fèsèra k'a jira ko magonyèfènw cayara sinyè fila nyògòn ka tèmèn kòròlen kan. Nka o m'a bali k'a da se ko dów sumayali ma, k'a sababu kè fèerèw ye, minw ma latigè a cogo la, walasa jamana k'a sago sòrò. O la, a y'a fò ko fosi tè nyè yèrè ladon kò.

A ko fèn min ye san 1970 waatiw misaliw ye, o ye yèlémaw ye sòròko la. I n'a fò «PCUS» kòngèrè 25 nan y'a kanu cogo min na, baarada dów bèna labèn Iriji Eròpuyan fan na, «Urali» ; «Siberi», kòròn fè, ani Kazakhisitan ani Tajikisitan kònò.

O jamana kuraw baaradaw sigili sen kan èndisitiri sira fè, o ye ko ye min ye hadamadenya ani politiki bò sira dō ye. O bè kè sababu ye a jamanaw baarakèlaw ka jèkuluw k'u jòyòrò jira cogo bée la.

Kènkena laban fila tèmènnen kònò, sòrò baju sinsina. Sènékòw ani bagankow ye baara fèerè kuraw sòrò, minw barika ka bon kosèbè ; u ka baaraw kèli masinw na, èndisitiri hukumu kònò, olu lasera yòrò bée ma.

A fèn min kèra, n'o bè basigi ko fòlen ninw tinyè tigiya, o ye sènè sinsini ye. San duuru kònò, gèlèya kèra san saba nyògòn kònò ; nka o kèra cogo o cogo balofèn sòròlenw sera tóni miliyòn 205 ma. Kòori sòròlen kèra tóni miliyòn 10 ye, san 1980 kònò. A bée faralen nyògòn kan, sòrò minw kèra kènkena kònòntòn nan n'a tan nan kònò, o yèlènna ka se fo urubulu miliyari 272 ma, min tèmènna kènkena kòròlenw ta kan.

Iriji jamana ka nafa sòrò fanga y'a kè hère ani lafiya porogaramu ka se ka sigi sen kan san 1970 waatiw kònò. Nafolo min donna sarakow, pansònkow, alokasònkow ani lasigilikow la, o bèna urubulu miliyari 32 ma.

O bée fòlen kò, L. Bèrèzinèwu da sera Iriji jamana yèrè mògòw sugu- yaw ma baara sira kan, i n'a fò danfara min b'olu ni nyògòn cè, baara ani nafa sòrò siraw kan, sosi yalisimu ka bolo kan. A k'ola, ko fèn bée bè ka kè walasa mògòw bè gèrè nyògòn na cogo min ; ko bée y'a dòn dònnikèla suguya bée, baarakèla suguya bée ani baarada suguya bée de bè jè ka jamana dila ; k'o la sa, politiki ka kan ka kè lafamuyali de ye, walasa sòrò ka yiriwa, hère ka caya, lafiya ka basigi. A k'o sisan, ni ye baarakèla naani jò, i b'a sòrò kelen b'ola, min ye mògò famuyalen ye, n'o ka baara ye kalan baara ye. O la, fosi tè se ka kè, ka nyè, bèn, teriya ani kanubaya kò ; ko fosi fana tè se ka nyè labèn kò, sira bée kan ; bawo, a y'a jira ko dinyè kow latèmèn cogo de b'o wajibiya ; ko tuma o tuma, n'a fòra ko Iriji jamana kèlèdenw ka wili ka ta demè don yòrò min ma, k'olu b'o kè ni jamana kanu n'a tògò duman ye, bawo, fosi tè sègèn bò, jamana kòsòn.

VI. BAARAKETAW SAN TAN KURA KONO

L. Bèrèzinèwu y'a fò ko mògò minw dabila la «PCUS» komite santarali kuntilennako kuma la, k'o ka ca ni mògò miliyòn 121 ye ; n'o ye Irisi jamana jèkanbaw ye a yiriwali sira kan, san 1981-1985 kònò ani san minw b'o nòkan fo ka se san 1990 ma. Irisi jamana ye ko bée kè ; ka ko bée fò walasa kuma fòlen ninw ka bò a sira fè.

Kuntilenna fòlò min bè kènkena kura la, o ye sowiyetiki ka dinyè latigè kòròtali de ye. Kènkena tan ani kelenna kònò, u hakili b'a la ka dòfara jamana sòrò kan fo k'a se sinyè 18 wali sinyè 20 ma, kèmé kelen kan ; èndisitiri ta k'o bè yèlèn sinyè 26 wali 28, kèmé kelen kan ; min ye sènekow ta ye, o bè se sinyè 12 wali 14 ma, kèmé kelen kan. Endisitiri girin ani enèrizi ani sòròba kòròtali ye baara ye, fèn ma bila min nyè.

Irisi jamana Pariti y'a kanu, kènkena tan ani kelennan in kònò, fo ka se san 1980 waatiw ma, ko porogaramu bèna sigi sen kan, walasa ka jamana-denw bò nògò la cogoya bée la, sira bée kan, yòrò bée la : mago nyè fènw ; sisow ; yèrè kalan ; yèrè lafiya ani dinyè latigè baara cogo.

Nafolo minw ka kan ka di pansòntigiw ma ani mògò lasigilenw ma ani mògò joginnenw, ko dò bè fara olu kan, baarakèla sugu bée ye ; ko fèèrè wèrèw bè tigè walasa jamanaden tòw b'u diya cogo min na sira bée kan ; ko òutigi minw ka dudenw ka ca kosèbè, dèmé bè don olu fana ma.

«P. CUS» y'a jira o kò fè ko wari dòròn de bè hère ni lafiya lasè mògòw ma ; fo magonyè fènw fèere ta ka sòrò yòròw la. O la a jira la ko baara fòlò bèna kè magonyè fènkow sòrò cogo ye joona, tuma bée ani yòrò bée.

Ko walasa o magonyè fènkow ka nyénabò, porogaramu dò bèna sigi sen kan. O porogaramu bè nyèsin sènekow ka sòrò ma, bawo, fèn o fèn bè

magonyè mògòw ye o ju bè sènè de la fòlò. N'o bòra yen, a tò bè to sènè-fènw lajèrè yòròw n'u feere yòròw ye ; ko n'a kèra cogo o cogo, nyè bè sòrò magonyè fènkow la.

A k'o la, ko kòlikòziw ani sòwikòziw de ye jamana sènekow bée sinsi bere ye, sosiyalisimu hukumu kònò. Nka ko mògò tòw bè sènè minw k'u yèrè k'o fana ka kan ka lajè, bawo, olu jòyòròba bè kow latèmèn cogo nyuman na. K'o sira kan, sogo, nònò, nakòfènw ani baganw ni shèw n'u nyògònnaw bè sòrò mògòw fè, minw bè se ka jate jamana yèrè ka sòròw fè.

L. Bèrèzinèwu y'a fò ko «PCUS» komite santarali y'a kanu ka mògòw ka sòròko yiriwa ; ko mògò kelen, wali olu kelen mògòw bè minw kè, o ye fèn ye min ka kan ka ladiya, sanko banganko ni shèmara n'a nyògònnaw.

A ko baaradaw fana bè sòrò minw kè u ka baaradaw tògòw la k'o fana ka kan ka ladiya ; o la a y'a jira ko sòrò bè kè yòrò o yòrò k'a fara baara sòrò kan, k'o ye wale ye min ka kan ka lajè bawo, ni sòrò ma caya, hère ni lafiya tè caya.

A y'a jira ko sowiyetiki jamana ye baarakèla jamana de ye ; ko Pariti ani gofèrènaman bè ka ko bée kè walasa ka mògòw ka baara kè baara nafama ye, min kòsòn baarakèla bè hère sòrò. O sira la a y'a jira ko bolola baara dabilali bè kè wale ye min bè sòrò teliyá, k'a nyè. Ko mògò minw bè baara kè bolo la, o ka ca hali bi ; k'o ye fèn ye min ka kan ka lajè walasa ka cogoya sòrò la, k'a d'a kan sènè sòrò ye baara ye min man kan ka bila bolo kò fè, bawo, mògò taalan de y'a baara ye.

VII. DEMOKARASI SOWIYETIKI JOYORO KURA

L. Bèrèzinèwu y'a fò Irisi jamana sariya ba ani a maraw sariyabaw sigili sen kan, k'o kèra wale ye min bè depitew ka baaraw nògòya. Depitew bè u ka yòròw baaraw n'a baaradaw kòlòsi, k'u bila sira kan. «PCUS» komite santarali b'u ka baaraw nògòya u bolo.

Fèn o fèn tògò ko sariyako, Irisi jamana kònò, olu bée lakurayali de bè mògòw da jamana kow latèmèn cogo nyuman, k'a d'a kan ni sariya ma nyi mògòw hakili tè sigi, ka baaraw k'u cogo la. O de kòsòn Iriw b'a nyini ka dò fara sariyaw barika kan sira saba la : sòròkòw ani fangakow sariyaw jamanadenw an'u ka jèkuluw sariya ani faso bée lajèlen sariya.

A y'a jira ko jamana nyèmògòw bè k'u cèsiri ka ko bée kè walasa sòrò ka yiriwa cogo bée la, hakili suguya bée kònò ani nyògòn ladili kònò ; k'o de bè wele «demokarasi». A y'a jira k'o demokarasi de y'a to ni «PCUS» tondenw cayara ni mògò miliyòn 1,8 ye ; ko sisan, Pariti kominisi tonden ye mògò miliyòn 17 480 000 ye ; k'olu la, uwiriyew ye mògò 43,8 ye kèmé kelen kan ; kòlikozi mògòw ye 12,8, kèmé kelen kan ; mògò kalannenw ye 43,8 ye kèmé kelen kan. Olu la, baarakèla suguya bée ka mògò b'a la.

A y'a jira ko Irisi ka Pariti, n'o ye Pariti «Marxiste-Léniniste» ye ; k'o tè se k'a ka baara k'a cogo la, fo n'a y'a hakili bila ka ta dinyè boloda cogo ma ; k'o boloda cogo de ye baara ye min ka gèlèn Iriw ma.

Ko pariti ka kòngèrè 25 nan kò fè, dinyè latigè cogo kumaw cayara. Olu la, sosiyalisimu barika cogo kuma b'a la. Iriw b'u sinsi o kumaw de kan k'u ka jamana dilaliko nyènabò u sago la fo ka se waati jan ma.

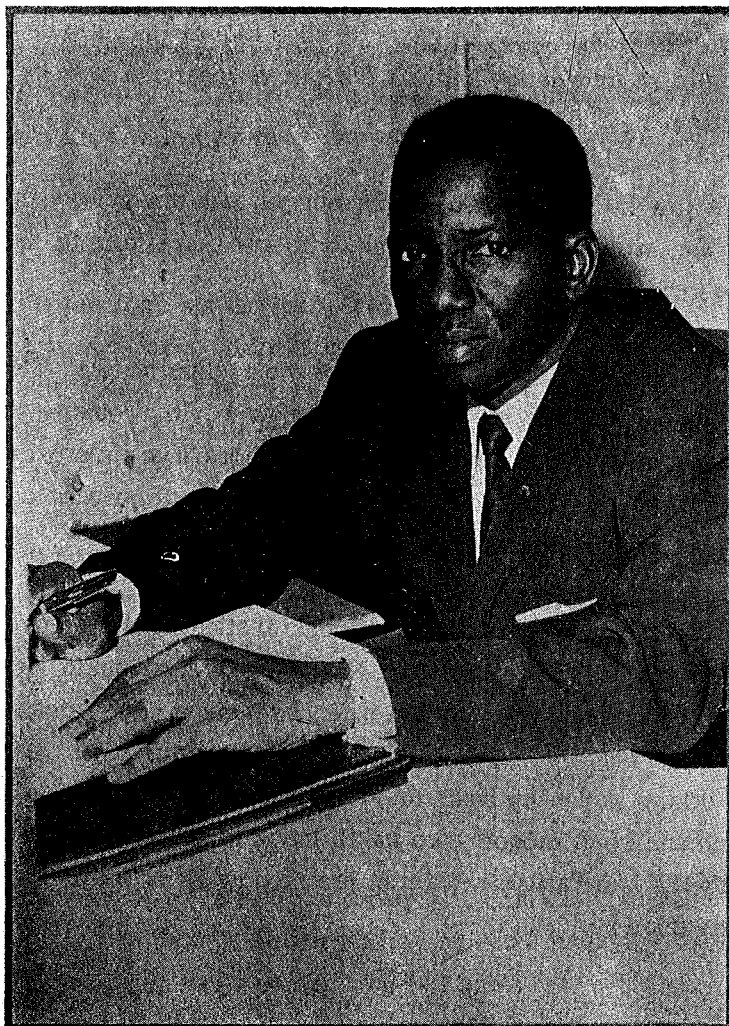
Ko «PCUS» porogaramu tè fosi kè ka tèmèn dinyè boloda cogo kan, hali n'a y'a sòrò, o boloda cogo jira la a san mugan tèmènnen kò.

K'a kèra cogo o cogo fèn minw bè kè jamana kònò, olu ka kan ka tali kè yèlèma-yèlèma la, ka tila ka baara kè cogo fò a nyèma. K'o de kòsòn tali bè kè «Lenini» ka miirinataw kan, k'a d'a kan, porogaramu tè se ka kow fèsè-fèsè ; kow latèmèn cogo de b'u sinsi.

A y'a jira ko min bée fòlèn filè nin ye, n'o ma nyè yèlèma kò, ko yèlèma bè kè, ni delegew sònn'a ma ; ko n'o kèra komite santarali bè porogaramu kura dila.

Dinyè bè yòrò min na sisan n'o bè wele «20e siècle» yèlèma minw kèra olu nyògòn ma deli ka ye. K'o yèlèma la, Irisi jamana ye min kè, jamana kelensi m'o nyògòn kè ; k'o sababu bòra Irisi jòyòrò de la dinyè kònò, bawo, Irisi de ye rewolisònba kè n'o ye Okutòburu kalo rewolisòn ye, Irisi de ye sosiyalisimu jamana fòlò ye.

L. Bèrèzinèwu y'a jira ko Iriw hakili latigèlèn don dinyè kow ani sinikow la, i n'a fò sini nyèsigikow. Nka a y'a jira ko hakili latigè tè den tinyèlèn ka hakili latigè ye ; ko fèn o fèn bè jamana bolo, jamana denw de y'o sòrò n'u ka baara ye, u wòsi n'u farikolo sègènni n'u jeli ye ; ko hakili latigè min don, a sigilen bè baara de kan, a sigilen bè dannaya de kan, jamana la ani jamana kònò mògòw ; ko hakili latigè in sigilen bè dannaya de kan Pariti la, k'a d'a kan Pariti bè sira min jira mògòw la, o sira de ka nyi, o sira de ye sira nyuman ye !

Sori Kulubali
U.D.P.M Ka Sekereteri Politiki

SORI KULUBALI KA KUMAKAN :
AN'TERI «PCUS» KA «CC» SEKERETERI ZENERALI NI IRISI SOWIYETI
SUPEREMU PEREZIDIYOMU PERESIDAN LEONIDI
BEREZINEWU

Delege kunkòròtalénw
Jònyòngònw ni teriw

N'b'a nyini aw fè, aw ka haketo, n'ka folikan lase aw ani aw ka jamanadenw n'a kominisiw ma Mali jamanadenw n'u ka tònba tògò la, n'o ye «UDPM» ye, malidenw ka Iniyòn Demokratiki tònjékulu».

«PCUS» komite santarali ka Mali wele kanaa ka kòngèrè 26 nan in baaraw la, o ye wale ye min kòrò ka bon malidenw bolo, bawo, malidenw b'aw ka pariti jate Lenini yèrè ka paritiba ye. Weleli in bè teriya ani nyògòn dèmè de jira an ka pariti fila cè. O de kòsòn an'b'aw wale nyuman dòn».

«Anw bè «UDPM» min tògò la yan, Iriji Jamana kònò, o ye tòn jékulu ye min ma kòròbaya fòlò. Foroba tòn kura don min nganiya ye ka hère ni lafiya lase malidenw ma, hadamadenya, sariya ani kelenya siraw kan».

«O de kòsòn an ka pariti kuntilenna kèra nafa sòròli ye an'yèrèw ka miiri cogow la an'an ka pilanw boloda cogow la. An'b'a fè k'an ka jamana dila yèrèta de sira kan. O sira dòn de kan, an'b'a kanu ka jamanadenw yèrèw k'u ka hère nyinibagaw n'a nafaw sòrò bagaw ye. Walasa o nganiya ka bò a sira fè, an'bè ka ko bée kè walasa hadamadenw ka hakili sòrò, baara jòyòyò bonyè la, jamana dilali la. N'o kèra, bée bè faso baara ni cèsiri ye, bawo, bée b'a dòn ko jamana tè bò nògò la a denw kò».

«UDPM» ye pariti ye min tè koloniyalisimu ani ènperiyalisimu fè. A ka dèmè bè se jamanaw ma, minw bè wele ko porogeresisi jamanaw, n'olu bè kèlè kan k'a kè u ka hòrònya n'u danbe sinsina. «UDPM» ye pariti ye min bè bolodi nyògòn ma sinsi ani jamanaw ni nyògòn cè, sira bée kan, i n'a fò nafa sòrò ;

hadamadenya ; sariya ; bèn ; ani kow toli nyògòn ta la».

«An'teri sowiyetikiw,

«Kuntilennaw ni haminakow min fòlen filè nin ye, olu ye walew ye minw ka gèlèn aw yèrèw ma. O de kòsòn an'nisòndiyalen de nana aw ka kòngèrè 26 nan baaraw la ; bawo, aw bè ka min kè jamanaw bòli la jònya la, o ka bon kosèbè».

«A kèra cogo o cogo, jamana maralen kòròw tè se ka nyinèn Iriji n'a ka rewolisòn sosiyalisi kò, min kèra òkutòburu kalo la, k'a d'a kan, kabini o waati la, jònya juru tigèli kèlè n'a baara daminé sababu bòra o de la. Min ye nazisimu ani fasisimu ye, jamanasi tè se ka nyinèn Iriji Jamana ka baara kò, olu kèlèli la, bawo ye tinyè min kè u ka fanga kòno, o ma dogo mògòsi kelen na. An'yèrèw kèra Irijiw ka baara dò seere ye «l'ONU» lajèba 15 nan sen fè, n'o ye sariya sigi, jamanaw ka yèrètako la, k'u bò koloniyalisimu mara kòno».

«Mògòsi kelen tè se fana ka sòsòli kè Irijiw ka baara la kèlè lasali la dinyè kòno, walasa jamanaw k'u bolòdi nyògòn ma, hali n'u kuntilennakow tè kelen ye, ka dinyè latigè baaraw nògòya bée bolo, nafa sòrò ni hadamadenya ; hèrè ni sariya ; sòròw dakényèli ni dèmè siraw kan».

«Iriji Jamana ni Mali jamana ka teriya daminèra kabini Mali ka yèrèta tile fòlòw tuma la. Kabini o kèra, teriya in yiriwara ka t'a fè. San o san dò bè fara a barika kan, sira bée kan, i n'a fò politiki sira ; nafa sòrò sira ; hadamadenya sira ani yèrèdon sira. Dèmè min kèra Mali ye a ka yèrèta tuma fè, malidenw tè se ka nyinèn o kò hābada, bawo, dèmè min don, a barika tun ka bon, wa a kèra ni nganiya nyuman ye, k'a d'a kan fosi tun t'a jukòrò min b'a jira ko don dò juru don, i n'a fò kèlèkè juru. O dèmè nafama de kèra sababu ye Mali n'a jamanadenw k'u kunkòròta, jamana tòw kunbèn yòròw la. A le de kèra sababu ye Mali k'a jòyòrò sinsi Afiriki ani Azi'jamanaw ka hòrònya n'u ka kelenya kèlè la».

«An bè yòrò min na sisan, baara caman bè ka kè Mali kòno, wali baara

caman nganiyalen bè Mali fè, k'a bolomada Iriji Jamana ka dèmè kan. O baaraw kèrè fè, nyinèn manka ka kè malidenw kalanni kò irisiw fè, sanko minw bēna bila jamana baaradaw nyèmògòya n'a kuntigiya la.

O la sa, an'b'a fè, nin kuma yòrò in na, k'an'ka foli ni tanuni ani wale nyuman dònna lase Leonidi Bèrèzinèwu ma, a ka baara kòsòn, min bè nyògòn dèmè sinsi a ka jamana ni Afiriki jamanaw cè».

«An'teri sowiyetikiw,

«Nin bée de kòsòn an'ye Leonidi Bèrèzinèwu ka lapòrò lamèn ni nisònya ye ; a ye lapòrò min kalan «PCUS» komite santarali tògò la, Iriji Jamana politikow kan sira bée lajèlen kan, jamana kòno a n'a kòkan».

«Kuma minw fòra jamanatòw ni Iriji ka teriya n'u ka dèmè kan, dinyè kow latèmèn cogo la, ani irisiw ka kuntilennakow, olu y'anw niimisi wasa. Kabini kòngèrè 25 nan sen fè, walew minw ko fòra, ani minw fòra nin kòngèrè 26 nan sen fè, olu faralen nyògòn kan, k'u lajè k'u fèsèfèsè, o bè mògò hakili sigi dinyè kow latèmèn cogo la, n'a ma kè ni balawukow ye. An'y'a dòn sisan ko irisiw jòlen bè hèrè sòrò sira de kan ; ko irisiw bè kèlè kan k'a lasa dinyè kòno, walasa jamanaw ka nyògòn dèmè, k'u bolodi nyògòn ma, bèn ni kelenya kòno, dinyè kow latèmèn cogo la. O la, an'bè se k'a fò ko lafiya min bè ka nyini jamana kelen kelen fè o sòrò sira tilefinen bè bò irisiw ka politiki nyuman de la, min kun ye dinyèkòw yèlèmalì ye hèrè kòsòn». «O la sa, anw ka delegasòn b'a nyini, hali bi, dò ka fara irisiw ka baara nyuman in kan walasa sosiyalisimu ka sinsi, hèrè ni lafiya ka lase dinyè jamanaw bée ma hèrè kòno».

«An'sago nin kòngèrè 26 nan ka kè sababu ye ka nyògòn famuya sinsi dinyè kòno, jamanaw ka yèrèta n'u ka yèrèladila sira kan».

«An'teriw,

«An'ka pariti «UDPM» sèkèrèteri zènerali n'o ye Zènerali Musa Tarawele

ye, Mali jamana Peresidan, o ka foli lase tò aw ma, a'ye haketo, an' ka Mali jamanadenw n'u ka Pariti n'u ka guwèrenaman ka foli n'u ka wale nyuman dònni fana lase aw ma, an'aw ka pariti kominisi n'aw ka jamanadenw bée lajèlen ma».

«An' b'a kanu aw ka baaraw ka sankòròta

«Ka Iriji Jamana sòn si la

«Ka Iriji Jamana ni Mali jamana ka teriya sòn sila.

(APN)

AFIRIKI CIDEN DO MIIRINATAW P.C.U.S. KÒNGÈRÈ 26 NAN KAN

Pariti Kominisiw ka cidenw, uwiriyew, demokarasi jamanaw faralen pariti tòw kan ani jamana 109 ka tònw ni nyiné ma ké afiriki taw kò, olu bée lajèlen de yera kéné kan, mòsuku, PCUS ka kòngèrè 26 nan lahalaya la. Jémukan sen fè min tèmèna Apeyèni (o ye irisila kibarudiso dò tògò surun ye APN) ka kibarulasela Melisi Mishetisian ani Sori Kulubali cè, n'ale de ye (U.D.P.M.) n'ò bè fò nanzara kan na (Union Démocratique du Peuple Malien) ka tòn nyèmògò dò ye, i n'a fò (UDPM) ka sèkèrètèri politiki ye (Bureau exécutif) kònò n'ò ye tòn sunba ye. O y'a jira ko :

«Kominisi sowiyetikiw ka kòngèrè ye ko kèrènkèrènnen ye min mankuu ma dogo mògòsi la. A ye dinyè kafo, bawo irisi jamana ye jamana ye min jòlen bè ni folonya baara ye bèn basigili n'a labato kama ani jamanaw kisili masiba ma. N'nye tulo ma jò ni hakili jagabò ye kòngèrè ka lapòrò kan min kalanna Leonidi Bèrèzinèwu fè, n'ale de ye PCUS sunba n'ò bè fò nanzara kan na (Comité Central CC) ka sèkèrètèri zènèrali ye. Ola Iniyòn Sowiyetiki Pariti Kominisi komite santarali ka sèkèrètèri zènèrali ye min fò dinyè kunkobaw kan o ye ne nimisi wasa tinyè gèlèmanw kan. Bawo bi don in na baara gèlèmansì tè lafiya sinsì nyè jamanaw ni nyògòn cè. «PCUS» ka komite santarali kofòlen in ye jòyòrò kèrènkèrènnen bila a ka lapòrò kònò bèn basigili nyè, ka se maramafèn juguw dila bali ma, n'ò bè fò nanzara kan na désarmement)».

«Nin ko fòlen bée lajèlen bè nganiya basigilen de jira min tè kòsegìn dòn PCUS bolo a ka sanga ni waati baara la, bèn nyètaa teliya sinsini na ; n'ò porogaramu basigira kominisi sowiyetikiw ka kòngèrè 26 nan sen fè. Nganiya jiraw minw fòra bèrèzinèwu fè olu bè mun ni mun jira ? Olu fòlò ye maramafèn juguw dilali dabila ye, a filanan, ka kòlòsili ké tinyèli dakabanafèn dilanenw kan. A sabanan, o ye iniyòn sowiyetiki ka nganiya jira ye ka taa jamanaw bée ma, bolo don nyògòn bolo sira kan, n'ò ma ké ni karaba ye, dò ka politiki sira taama fè ; n'ò bènnten tè o tigi masiné ma ; kuma tè min bè k'ò tigiyerè ka yòrò la. Nin kunkoba kofòlenw jòyòrò danbe la o tè se ka fò, ka ban, anw jamana hòronyalenw yòrò. Anw mènna ko don».

«Lapòrò kònò, «PCUS» ni Irisi Jamana nyèmògò da sera Irisi Jamana ni jamana hòrònyalenw ka jè yiriwali ma. A ka cidennya sira fè, Afiriki tògòla, Sori Kulubali y'i kan to : «ne nisòndiyalen don ni sewa ye «PCUS ka miirinata ye min ko : jè walan-walannen jènsènni jamanaw fè, minw ye marabaga juguw ka jònya juru tigé kòsan in na. O politiki nò minèlen bè anw yòrò ni tinyè ye bawo, a ka jè kònò jamana hòrònyalenw fè Iniyòn Sowiyetiki tè fosi nyini ka ta yurugu-yurugu politiki la ; ka se sòrò kunkanfèn samali, walima sòròdasiya n'o nyògònnakow ma, a sen t'o si la. O la Irisi Jamana ma kèlèkè kulusi sigi sen kan Afiriki, walima Azi kuma tè Ameriki latini ma. Nin jamana kofòlensi kònò, yòrò tè ye yen, ka fò nin cikèda, walima nin izini, kuma tè anterepiri-ziw ma n'olu jòlen don irisi jamana sòrò kunda kama o jamanaw kònò».

«Jamana hòrònyalenw bolo, jè sirili Irisi Jamana fè, o ye dèmè de ye, dèmè min jòyòrò ka bon hadamadenya ani sòrò sira bée lajèlen kan, bawo, o dèmè mago bè hòrònyalenw ye ni tinyè ye Irisi Jamana yòrò walasa u na se ka nyè sòrò u haminakow la sòrò ani hadamadenya nyètaa basigili la».

«Jamana degunenw ka kèlè yèrèma hòrònyali taa sira kama o y'u jo ye, jo min man kan ni sigi ka kònò ye, fèerè o dagalen don ni tinyè ye. Nin haminako yamaruyalen ye dèmè sòrò Irisi Jamana ani jamana tòw yòrò».

«Mali jamanadenw ka tònba : Iniyòn Demokaratiki ye pariti ye min y'a kan kòròta k'a nyèsin ènperiyalisitiw ani koloniyalisitiw ka kèta'w ma. A y'a kan di jamanaw ma a sekow bée la, minw ko : fèn bée, fo hadamaden danbe n'a buruju lagosi. O la «UDPM» ka dèmè bè Afiriki woroduguyan fan jamanaw ye, minw bè kèlè la, k'a nyèsin siyawolomalaw ani hadamaden buruju lagosilaw ma. A b'o jamanaw bolo ni tinyè ye, u ka se ka cogoyaw bée bè kè u sago la, u yèrèma hòrònyali la».

Kuma kun cè la, Sori Kulubali y'a jira ko kòngèrè 26 nan ka kunkobaw kèli bè na kè sababu matarafalen ye, ka jè sinsi nyètaa sira kan, Irisi jamana ni jamana hòrònyalenw cè.

Kibarudiso : Apeyèni (APN)